

Monitoimijaisen arvioinnin alatyöryhmä

Työkirja (päivitetty 14.11.2017)

Pirkanmaan LAPE Pippuri

Mikä työkirja?

- Monitoimijaisen arvioinnin alatyöryhmän työskentelyväline
- Sisältää perustiedot työryhmästä, työskentelyn lähtökohdat ja tavoitteet, toimenpiteet, ryhmän keskeisimmät tuotokset, lähteet jne.
- Täydentyy ja muokkautuu kehittämistyön edetessä

Lähtötilanne

Nykytilanne

- Lapsen ja perheen tilannetta kartoitetaan säännönmukaisesti erilaisissa matalan kynnyksen palveluissa (neuvolassa, varhaiskasvatuksessa, kouluterveydenhuollossa), sosiaalihuollossa (sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, lastensuojelulain mukainen lastensuojelutarpeen selvitys), perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa jne.
- Eri toimijat tekevät omat arvionsa ja asiakassuunnitelmansa, suunnitelmat erillään toisistaan. Kokonaiskuvan muodostaminen lapsen ja perheen tilanteesta palvelujärjestelmän yhteisenä haasteena.
- Arviointikäytännöt vaihtelevat kunnissa, ei yhteistä mallia/viitekehystä

Aiempiä selvityksiä ja kehittämistyötä

- Lasten mielenterveysverkkotyöskentelyssä (PSHP) kartoitettu terveydenhuollon ja sivistyspalveluiden käytössä olevia arviointimenetelmiä
- Lasse-hankkeessa selvitetty, kehitetty ja jalkautettu hyviä käytäntöjä lastensuojelutarpeen selvitykseen
- Sosiaalihuoltolain mukaisia palvelutarpeen arviointikäytäntöjä kartoitettu soittokierroksella keväällä/kesällä 2017 Pippuri-hankkeessa
- Lapen valtakunnallisessa erityis- ja vaativan tason työpajatyöskentelyssä laadittu arviointiin yhteinen viitekehys
- Jne.

Monitoimijaisen arvioinnin kehittäminen Pippuri-hankkeessa

Pippuri: Monitoimijaisen arvioinnin ja työskentelyn kehittäminen

Monialainen arviointimalli (vastuuryhmä 1. perhekeskustoimintamalli ja vastuuryhmä 7. erityis- ja vaativan tason palvelut)		Lastensuojelun sosiaalityön moniammatillinen malli (vastuuryhmä 6)	Hybridi-malli
Mallinnetaan monialainen arviointi, jossa toteutuvat asiakaslähtöisyys, varhainen tunnistaminen, toimijoiden verkostoituminen ja oikea-aikaiset palvelut.	Monialainen arviointi: yksi arviointi ja yksi yhteinen palvelusuunnitelma	Toteutetaan lapsia ja perheitä yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti auttava, monitoimijainen toimintamalli (Hackneyn malli) lastensuojelun sosiaalityöhön	Yhdistää eri organisaation toimijat (sosiaalipalvelut, lastensuojelu, erikoissairaanhoido) saumattomaan yhteistyöhön yhteisissä asiakkuuksissa
Pääsy asianmukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja tarpeenmukaisiin erityispalveluihin sujuu nykyistä nopeammin ja paremmin			
Tavoitteena, että asiakkaalla on yksi suunnitelma, johon linkittyy kaikki tilanteen kannalta oleelliset toimijat.			
Horizontaalinen integraatio: Tavoitteena selkeä toimintamalli niihin tilanteisiin, kun asiakkaalla tarve useamman tahon erityisosaamiseen.			
Vertikaalinen integraatio: Erilaiset konsultaatiomallit, jalkautuvat palvelut ja digitaalisten palveluiden hyödyntäminen			

Pippuri: Monitoimijaisen arvioinnin ja työskentelyn kehittäminen

Yhteiset tavoitteet

Lapsi, nuori ja perhe keskiössä

Systemisen toimintakulttuurin omaksuminen

Perheterapeuttinen ymmärrys ja suhdeperustaisuus

Vanhemmuuden tukeminen – myös erotilanteissa (vastuuryhmien 2 ja 3 kanssa yhdessä)

Varhaiskasvatus, koulu ja vapaa-aikapalvelut mukana lapsen ja perheen tukemisessa

Digitaalisten palveluiden kehittäminen ja yhteenkoostaminen

Maahanmuuttajien ym. monikulttuurisuuden huomioiminen

Pippuri: Monitoimijaisen arvioinnin ja työskentelyn kehittäminen

Keinot

Henkilöstön ja asiakkaiden jatkuva osallistaminen mallien kehittämiseen

Sujuvat palveluun pääsyn väylät → kattavan ja toimivan palveluverkon rakentaminen

Yhteisistä toimintatavoista sopiminen: neuvottelukäytännöt, dokumentointi, työparityöskentely,

Asiakkaan vastuuhenkilön/omatyöntekijän selkiyttäminen

Johdon sitouttaminen

Mallien jalkauttaminen: tiedottaminen ja koulutukset

Monitoimijainen arviointi perhekeskustoimintamallissa

- Arviointia monella tasolla ja monesta näkökulmasta:
  - Toimijoina asiakas ja yksi tai useampia ammattilaisia
  - Arviointi osana kaikkea perustyötä
    - esim. lastenneuvolan vastaanotolla
  - Arviointi asiakasprosessin alkuvaiheessa
    - esim. palvelutarpeen arviointi (sosiaalihuoltolaki), hoidon tarpeen arviointi (terveydenhuoltolaki)
  - Arviointi osana pitkäjänteistä tukea, jatkumoa, prosessin kaikissa vaiheissa
    - tuen ja palveluiden vaikuttavuuden arviointi
  - Horisontaalinen integraatio: esim. koulun, perheneuvolan ja sosiaalityön yhteistyö
  - Vertikaalinen integraatio: esim. neuvolan ja lastensuojelun yhteistyö

Monitoimijaisen arvioinnin vertikaalinen integraatio

- Kun lapsella samanaikaisesti sekä matalan kynnyksen että erityis- ja vaativan tason palveluiden tarve
- Erityis- ja vaativan tason palveluita tarvitsevilla aina myös matalan kynnyksen palveluita (koulu, varhaiskasvatus, neuvola, kouluterveydenhuolto jne.)
- Monesta erillisestä arviosta ja suunnitelmasta kohti yhtä, yhtenäistä monitoimijaista arviota
- Tavoitteita mm.:
  - asiakkaan ”pallottelun” väheneminen
  - päällekkäisen työn karsiminen
  - asiakkaan tilanteen kokonaisvaltainen kartoittaminen
  - asiakkaan tarpeisiin vastaavan palvelukokonaisuuden rakentaminen

Monitoimijainen arviointi erityis- ja vaativan tason palveluiden näkökulmasta

- Monitoimijaisen arvioinnin avulla varmistetaan, että erityispalveluihin tulevat oikeat asiakkaat oikeaan aikaan
- Asiakkaan tilanteen huolellinen, monisuuntainen arviointi antaa parhaan lähtökohdan selkeiden tavoitteiden asettamiselle → yhteinen (kokoava) asiakassuunnitelma
- Yhteinen suunnitelma turvaa asiakkaalle vankan perustason pohjatuen erityispalvelun aikana

Käsitteiden määrittelyä

Monitoimijuuteen liittyviä määritelmiä

- Moniammatillinen
  - liittyy asiantuntijuuteen ja eri ammattilaisten yhteistyöhön
  - erilaiset tiedon ja osaamisen näkökulmat yhdistyvät
- Monialainen
  - perustana asiakaslähtöisyys: monialaisuutta tarvitaan, kun asiakas tarvitsee samanaikaisesti monenlaista apua
- Monitoimijainen
  - lapsikeskeisyys, lapsi toimijana → yhdessä lapsen ja muiden toimijoiden kanssa rakennetaan ymmärrystä lapsen kokemasta todellisuudesta
  - asiakkaat ja muut ei-ammattilaiset toimivat yhteistyössä aktiivisina osapuolina

Lähde: Petrelius ym. Kohti lapsikeskeistä ja kokonaisvaltaista lapsen tilanteen ja tuen tarpeiden arviointia. Teoksessa Petrelius ym. (toim.) Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi. Työpaperi 33/2016. THL, Helsinki.

Monitoimijuuden toteuttamisen tapoja

- Olemassa olevan tiedon kokoaminen yhteen ja sen hyödyntäminen arvioinnissa
- Toisten ammattilaisten konsultointi
- Arvioinnin kokonaisuutta täydentävien ja syventävien arviointien ja tutkimusten järjestäminen
- Työparityönä toteutettu arviointi
- Usean toimijan yhteistyönä toteutettu arviointi moniammatillisessa tiimissä tms.

Lähde:

Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Osa 1: Monitoimijainen arviointi. Työpaperi 26/2017. THL, Helsinki.

Tiedon rakentaminen monitoimijaisesti

- Tiedon, osaamisen ja näkökulmien kokoamisen tavoitteena on tuottaa yhteinen, jaettu merkitys, joka on merkittävämpi kuin yhden yksittäisen asiantuntijan panos. (Karila&Nummenmaa 2001)
- Monitoimijuus on oman osaamisen, tiedon ja taitojen jakamista siten, että kaikkien yhteinen ymmärrys tilanteesta syvenee. (Sirpa Tuomela-Jaskari 2016)
- Monitoimijainen yhteistyö on ”monen toimijan yhteistä työtä, joka tarkoittaa vanhempien ja lasten sekä heidän läheistensä, ammattilaisten sekä muiden mahdollisten osallisten yhteistä toimintaa, jolla tavoitellaan lapsen tai vanhempien auttamista ja aina lapsen hyvinvointia edistävää samansuuntaista työtä.” (Muukkonen 2016)

Lähteitä:

Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Osa 1: Monitoimijainen arviointi. Työpaperi 26/2017. THL, Helsinki.

Kontio M 2010. Moniammatillinen yhteistyö. TUKEVA-hanke, Oulu.

Petrelus P ym. 2016. Kohti lapsikeskeistä ja kokonaisvaltaista lapsen tilanteen ja tuen tarpeiden arviointia. Teoksessa Petrelus P ym. (toim.) Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi. Työpaperi 33/2016. THL, Helsinki.

Arvioinnin lainsäädännöllinen perusta

Arvioinnista säädetään useissa eri laeissa, mm.

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Lastensuojelulaki 417/2007
- Terveystieteiden tutkimuslaki 1326/2010
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011
- Varhaiskasvatuslaki 36/1973
- Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013

Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi

- SHL 36-37 § Palvelutarpeen arviointi ja sen sisältö
  - Yhteenveto asiakkaan tilanteesta ja palveluiden tarpeesta
  - Asiakkaan ja työntekijän näkemys tilanteesta
- LSL 26 §
  - Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään tarvittaessa myös lastensuojelun tarve
- SHL 41 § Monialainen yhteistyö
  - Huolehdittava, että arvioinnissa on riittävästi asiantuntemusta ja osaamista
  - Muut toimijat osallistuvat sosiaalihuollon työntekijän pyynnöstä palvelutarpeen arviointiin
  - Myös Terveydenhuoltolaki 32 §, Varhaiskasvatuslaki 9 a §, Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 3 §

Valinnanvapauslain vaikutukset arviointiin?

- Miten sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi määritellään ja tehdäänkö palvelutarpeen arviointeja jatkossa myös sote-keskuksissa?
- Mitä sosiaalipalveluita voi jatkossa saada matalalla kynnyksellä, ilman palvelutarpeen arviointia?

Monitoimijaisen arvioinnin viitekehys

Monitoimijaista arviointia ohjaavat periaatteet

1. Lapsen oikeudet
2. Kokonaisvaltaisuus
3. Lapsikeskeisyys ja perhelähtöisyys
4. Suhdeperustaisuus, dialogisuus ja myönteinen tunnistaminen
5. Tuen ja palveluiden vaikutusten arviointi

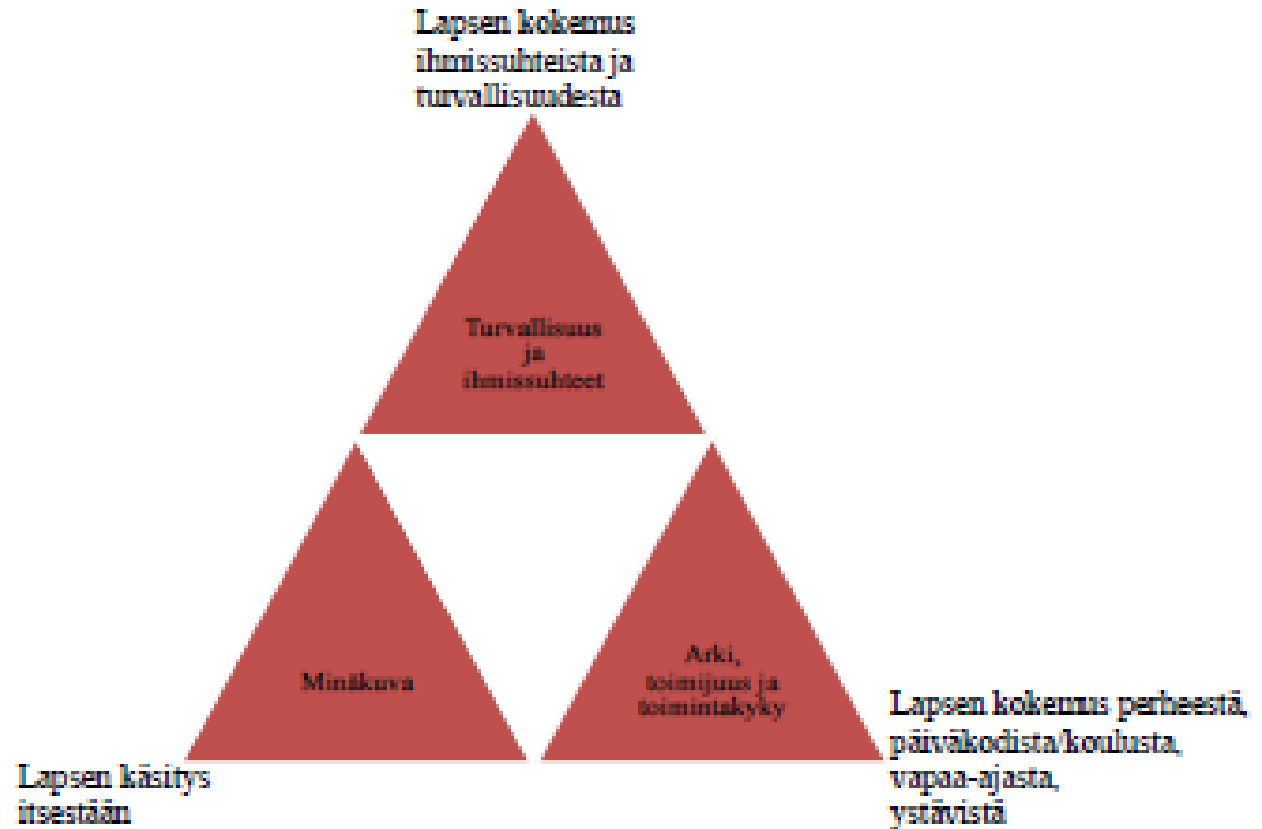
Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki.

Arvioinnin tulos ei ole vain faktakokoelma

- Arvioinnissa tuotetaan yhteinen tulkinta lapsen ja perheen tuen tarpeista
- Yhdessä perheen kanssa rakennetaan eri toimijoilta saatavaan tietoon perustuvia hypoteeseja lapsen ja perheen tilanteesta sekä tuen tarpeista
- Arvioinnin johtopäätökset ovat dynaamisia ja tarkentuvat työskentelyn edetessä

Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki.

Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveys ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

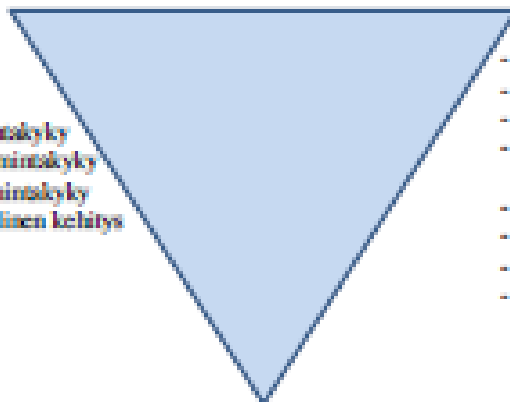

Kuvio 8. Lapsen tieto osana arviointia. Taustalla Fattore ym. (2009): lapsen hyvinvoinnin malli.

Lapsen terveys, kasvu ja kehitys

- Lapsen valvonnat
- Lapsen fyysinen terveys ja toimintakyky
- Lapsen psyykkinen terveys ja toimintakyky
- Sosiaaliset taidot/sosiaalinen toimintakyky
- Biomekaaninen tiedollinen ja tiedollinen kehitys

Sosiaalinen hyvinvointi: perhe ja ympäristötekijät

- Lapsen läheisten terveys
- Toimeentulo
- Asuminen ja asumisympäristö
- Perheen historia
- Sosiaalinen ympäristö (ml. verkosto ja yhteisö)
- Palvelut ja lapsen kehitysympäristöt
- Päätteiden käyttö
- Väkivaltat

Vanhempana toimiminen ja suhde lapseen

- Vanhemmuuden valvonnat
- Huolenpito
- Turvallisuudesta huolehtiminen
- Kyky tukea lapsen taitoja ja toimintaa
- Kyky ymmärtää lapsen ajattelua
- Tunnusuhteen luota
- Kyky asettaa asia mukaisia rajoja
- Vanhemman toiminnan pysyvyys ja ennustettavuus

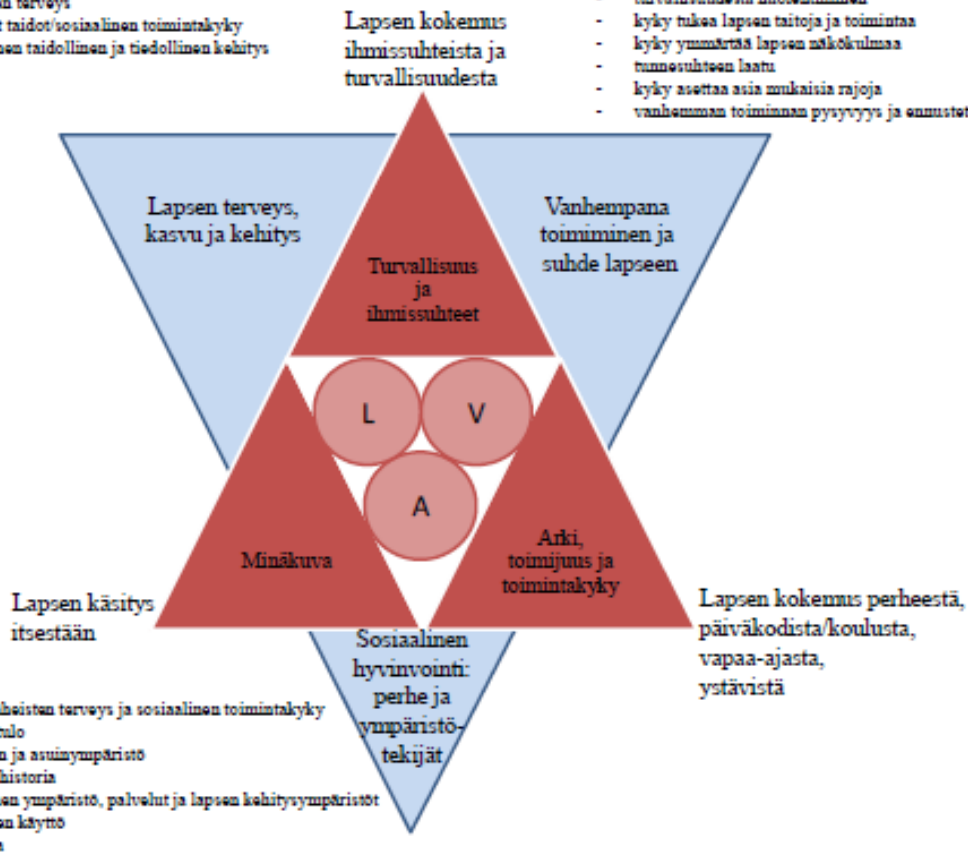
Lähde:Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveystieteiden tutkimuskeskus, Helsinki.

Kuvio 9. Lapsen ja perheen hyvinvoinnin kokonaisuus.

Arvioinnin sisällöllinen kokonaisuus

- lapsen vahvuudet
- lapsen fyysinen terveys ja toimintakyky
- psyykkinen terveys
- sosiaaliset taidot/sosiaalinen toimintakyky
- itsemukainen taidollinen ja tiedollinen kehitys

- vanhemmuuden vahvuudet
- huolempito
- turvallisuudesta huolehtiminen
- kyky tukea lapsen taitoja ja toimintaa
- kyky ymmärtää lapsen näkökulmaa
- tunnesuhteen laatu
- kyky asettaa asiaa mukaisia rajoja
- vanhemman toiminnan pysyvyys ja ennustettavuus

- lapsen läheisten terveys ja sosiaalinen toimintakyky
- toimeentulo
- asuminen ja asuinympäristö
- perheen historia
- sosiaalinen ympäristö, palvelut ja lapsen kehitysympäristöt
- päihteiden käyttö
- väkivalta

Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

Monitoimijaisen arvioinnin viitekehyksen soveltamismahdollisuudet eri palveluissa

- Matalan kynnyksen palveluissa
  - esim. laajat terveystarkastukset
  - esim. tilanteissa, joissa erityispalvelujen asiantuntija jalkautuu perustasolle
- Sosiaalihuollon palvelutarpeen arviossa ja lastensuojelun tarvetta arvioitaessa
- Erityispalveluiden asiakkuuden alkaessa ja sen aikana

Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

Jatkokehittäminen

- Arviointityöskentelyn edellytysten turvaaminen
  - Yhteensovittava johtaminen
  - Yhteisen osaamisen varmistaminen
  - Asiakastietojärjestelmien kehittäminen
  - Lainsäädännöllisten kysymysten selvittäminen
  - Arviointia koskevien kokeilujen mahdollistaminen ja niihin liittyvä tutkimus
- Viitekehityksen teemojen ja niihin liittyvien tiedon keräämisen välineiden kuvaaminen
  - lomakkeet ym. keskeiset välineet
  - mitkä osa-alueet erityisen tärkeitä missäkin tilanteissa
- Arviointiprosessin selkiyttäminen
  - mm. keskeiset tapaamiset ja dokumentointi
- Tiedon analysoinnin ja yhteisten johtopäätösten tekemisen selkiyttäminen osana dokumentoinnin kehittämistä
- Mallin pilotointi ja jatkokehittäminen
- Teoriapohjan vahvistaminen

Lähde: Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

Työryhmän työskentely

Monitoimijaisen arvioinnin kehittämistyöryhmän tavoitteet

- Lapsitoimijuuden vahvistaminen lapsen ja perheen tilanteen arvioinnissa
  - Asiakaslähtöisyyden vahvistaminen arviointikäytännöissä
  - Avun saamisen nopeuttaminen lasten ja perheiden palveluissa
  - Yhtenäisten arviointikäytäntöjen jalkauttaminen koko maakuntaan
  - Eri toimijoiden erillisten arviointi- ja suunnitteluprosessien yhdistäminen toisiinsa → Horisontaalisen ja vertikaalisen integraation kehittäminen lasten ja perheiden palveluissa
- Työskentelyn pohjana LAPE-työpajaprosessin raportin viitekehys sekä aiempi kehittämistyö

Työryhmän tavoitteiden konkretisointi ja aikataulutus

Monitoimijaisen arvioinnin työryhmä

Marianne Aalto-Siiro	kehittäjäsosiaalityöntekijä	Tampereen kaupunki	marianne.aalto-siiro@tampere.fi
Maria Antikainen	projektikoordinaattori	Pirkanmaan LAPE	maria.antikainen@valkeakoski.fi
Mirka Forsström	johtava sosiaalityöntekijä	Pirkkalan kunta	mirka.forsstrom@pirkkala.fi
Minna Hakala	sosiaalityöntekijä	Virtain kaupunki	minna.hakala@virrat.fi
Leena Kaarineva	koulukuraattori	Tampereen kaupunki	leena.kaarineva@tampere.fi
Maippi Kiiski	palvelupäällikkö	Tampereen kaupunki	maippi.kiiski@tampere.fi
Jenni Kilpinen	lasten ja nuorten psykologi	Urjalan kunta	jenni.kilpinen@urjala.fi
Tiina Koivulahti	VEO	Hämeenkyrön kunta	Tiina.Koivulahti@hameenkyro.fi
Sari Miettinen	projektikoordinaattori	Pirkanmaan LAPE	sari.miettinen@pshp.fi
Nanna Miettunen	projektikoordinaattori	Pirkanmaan LAPE	nanna.miettunen@pikassos.fi
Laura Parviainen	kokemusasiantuntija	Tampere	laura.parviainen@yahoo.com
Kati Paulaniemi	osastonhoitaja	Tays kehitysvammahuolto	kati.paulaniemi@pshp.fi
Taru Räsänen	rehtori	Oriveden kaupunki	taru.rasanen@orivesi.fi
Tuija Ukkonen-Erenius	yhdyspintasosiaalityöntekijä	Tampereen kaupunki	tuija.ukkonen-erenius@tampere.fi
Teija Virtanen	sosiaalityöntekijä/lastenvalvoja	Akaan kaupunki	teija.virtanen@akaa.fi

Työryhmän tapaamiset

- Ma 21.8.2017 klo 13-15
  - Ke 27.9.2017 klo 9-11
  - Ti 7.11.2017 klo 8-11
  - 8.12.2017 klo 9-12
  - 17.1.2018 klo 8.30-11.30
  - 16.2.2018 klo 8.30-11.30
  - 15.3.2018 klo 9-11
  - 16.4.2018 klo 13-15
  - 15.5.2018 klo 9-11
-
- Kaikki tapaamiset pidetään Pikassoksen tiloissa (Åkerlundinkatu 2 A, 3. krs, Tampere).
  - Tapaamisten muistiot ym. materiaali löytyvät hankkeen nettisivuilta: <https://lapepirkanmaa.fi/materiaalipankki/muistiot/>

Työryhmätapaaminen

21.8.2017

Asiakslähtöinen arviointiprosessi vuonna 2027

Yhteiset asiakastietojärjestelmät

Arviointia perheen arkiympäristöissä

Tavoitteet ja keinot määriteltä konkreettisesti

Tiedonkulku

Yksi yhteinen asiakassuunnitelma

Läheisverkosto

Työntekijät tuntevat palvelujärjestelmän

Kuka vain toimija voi aloittaa arviointiprosessin

YHTEINEN ASIAKAS

Asiakslähtöisyys

Alueelliset tiimit, joissa helppo järjestää verkostoneuvotteluita

LAPSI on läsnä ja tulee kuulluksi

Nopeaa apua

Selkeä työnjako

Arviointiprosessin visualisointi

Vastuuhenkilö

Yhdessä asiakkaan

Jokaiselle lapselle oppilashuollollinen tapaaminen

Yhteinen digitaalinen alusta perheelle ja työntekijöille

kanssa määritellään tavoitteet, toimijat ja tapaamispaikat

Työntekijät yhdessä, yhdellä "luukulla"

Työryhmätapaaminen

27.9.2017

Arviointiprosessi jatkumona ja osaprosesseina

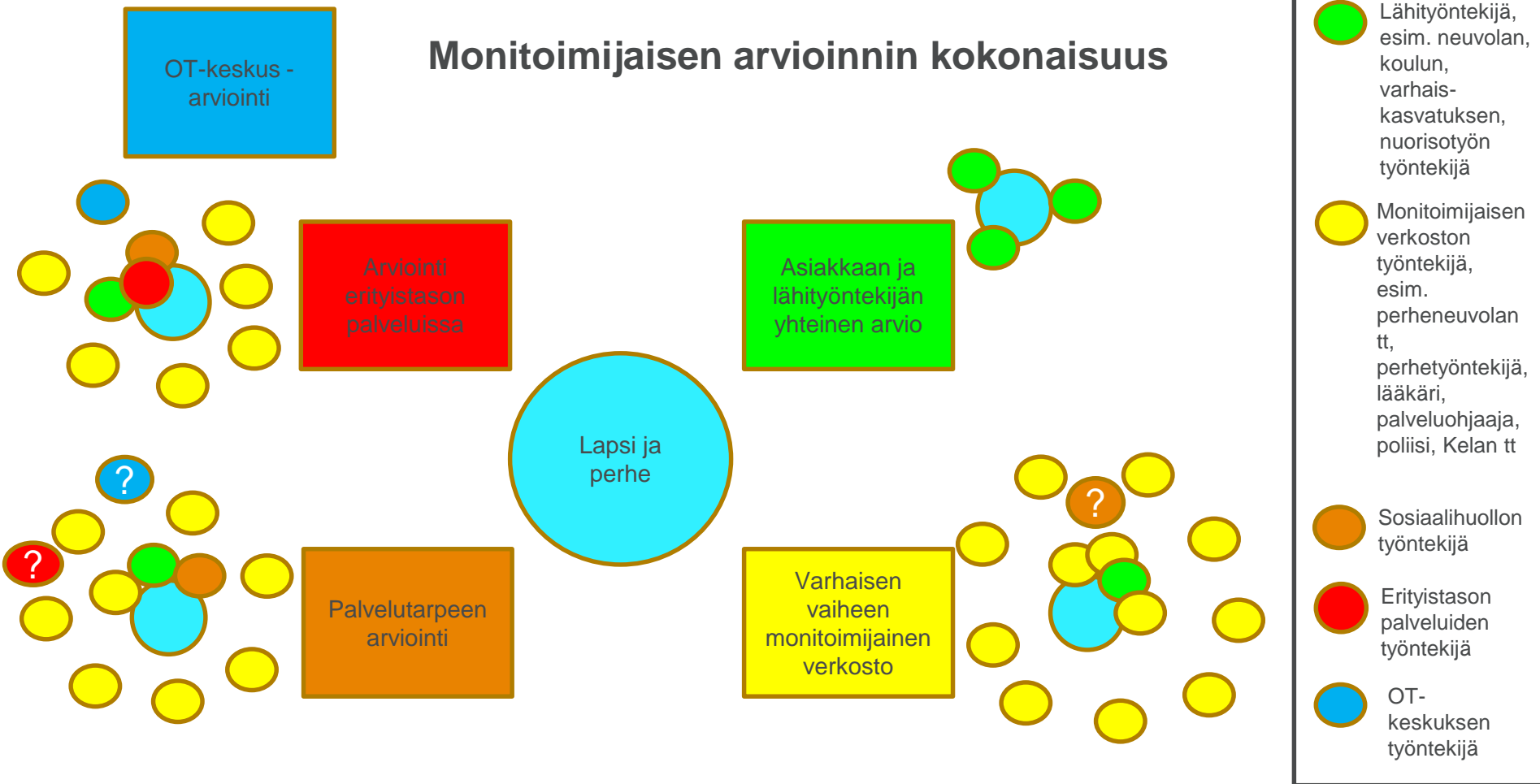
- Arviointia monella tasolla ja monesta näkökulmasta:
  - Toimijoina asiakas ja yksi tai useampia ammattilaisia → KEITÄ?
  - Arviointi osana kaikkea perustyötä → MISSÄ? MILLAISIA LAKISÄÄTEISIÄ PROSESSEJA?
  - Arviointi asiakasprosessin alkuvaiheessa → MISSÄ? MILLAISIA PROSESSEJA?
  - Arviointi osana pitkäjänteistä tukea, jatkumoa, prosessin kaikissa vaiheissa → MISSÄ? MILLAISIA PROSESSEJA?

Arviointi= perheen ja ammattilaisten yhteinen tulkinta lapsen ja perheen tarpeista. Arviointi ei tule koskaan ”valmiiksi” vaan jatkuu ja täydentyy. Arvioinnin johtopäätökset ovat dynaamisia ja tarkentuvat työskentelyn edetessä.

Työryhmätapaaminen

7.11.2017

Monitoimijaisen arvioinnin kokonaisuus

Monitoimijaisen arvioinnin osaprosesseja

- Asiakkaan ja lähityöntekijän (esim. neuvolan terveydenhoitaja, varhaiskasvatuksen/koulun työntekijä, nuorisotyöntekijä, MLL-työntekijä?) arviointi lapsen ja perheen tilanteesta sekä tuen tarpeesta
- Varhaisen vaiheen monitoimijainen arviointi (kun ei vielä tarvetta sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnille)
- Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi
- Monitoimijainen arviointi erityistason asiakkuuden aikana
- Monitoimijainen arviointi, kun arvioidaan osaamis- ja tukikeskuksen palveluiden tarvetta
  - Konsultointimahdollisuus myös tasojen välillä

Työryhmän kehittämistoimenpiteet

- 1. Nopeakäyttöisen arviointityökalun kehittäminen** varhaisen vaiheen työn tueksi, asiakkaan ja lähityöntekijän tekemään yhteiseen arvioon
- 2. Monitoimijaisen arvioinnin yhteistyön rakenteiden kehittäminen**
  - Varhaisen vaiheen monitoimijaisen verkoston rakenteet (tiimit, yhteistyökäytänteet, konsultaatiomallit, sopimukset tms.)
  - Sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioinnin toimijat, työparityöskentely ja yhteistyön rakenteet
- 3. Yhteisten kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen**
  - Yhteinen neuvottelurunko varhaisen vaiheen yhteistyöhön
  - Palvelutarpeen arvioinnin runko
  - Yhteinen asiakassuunnitelma

Samoja
tavoitteita kuin
horisontaalisen
integraation
Hybridi-
työryhmällä

Nopeakäyttöisen arviointityökalun kehittäminen varhaisen vaiheen työn tueksi, asiakkaan ja lähityöntekijän tekemään yhteiseen arvioon

- Koontia pienryhmätyöskentelystä 7.11.2017

- Yksinkertainen rasti ruutuun –lomake: Kyllä vai ei?
- Riittävän yksinkertainen ja lyhyt lomake, yksi A4
- Avoimia kysymyksiä esim.:
  - Miksi olet tässä? Mistä asioista olet huolissasi? Mikä on haasteena? Mistä jollain muulla henkilöllä on huoli?
  - Vanhemman/perheen voimavarat, vahvuudet ja tukiverkosto
  - Onko joku muu taho jo mukana tai ollut mukana aiemmin, onko aiempia palveluita? Mikä on auttanut, mikä ei?
- Visuaalisesti selkeä ja positiivinen
- Ensin avoimia kysymyksiä, sitten toisella puolella valmiita vastausvaihtoehtoja? Esim. paperin toisella puolella sanoja, joita voi ympyröidä, selkokielellä (esim. minua pelottaa kotona, rahat eivät riitä). Tuodaan esiin myös niitä asioita, jotka eivät ensimmäiseksi tule kyseisen työntekijän mieleen tai eivät liity juuri kyseisen työntekijän professioon ja toimintayksikköön

- Sama lomake myös nettiin → mahdollisuus avautua jatkokysymyksiä vastausten perusteella
  - esim: Huoli alkoholin käytöstä? → Kyllä → Avautuu mahdollisuus tehdä audit-testi
  - Nettilomakkeen linkki löytyy paperilomakkeesta, joka käytössä juttelutilanteessa ja annetaan vanhemmalle
  - Mahdollisuus myös toisen vanhemman täyttää, jos hän ei mukana puheeksiottotilanteessa
  - Lomakkeen lopussa sovitaan seurannasta
- Varmistettava työntekijöiden riittävä osaaminen huolen puheeksiotossa
- Lomakkeen kanssa annetaan myös yksinkertainen kuvaus arviointiprosessista ja sen tavoitteista
  - Jotta ei tarvitse pelätä, että avoimesta puhumisesta seuraa jotain pelottavaa
  - Arviointiprosessille pitäisi keksiä joku neutraalimpi (tai jopa positiivisempi?) nimi
  - Esitteessä myös linkki (tai mahdollisesti yksinkertainen paperikuvauskin) lapsiperheiden palvelukarttaan
- Väline käyttöön laajasti esim. neuvoloihin, varhaiskasvatukseen jne. → Sama lomake kaikilla toimijoilla
- Väline olisi tavallaan yksi yhteinen peruslomake tai esikartoitus, jonka jälkeen tulevat sitten kaikki eri alojen omat kartoitukset – samalla tavalla kuin yksi yhteinen ja kokoava asiakassuunnitelma eri alojen omien suunnitelmien lisäksi
- Väline linjassa Suuntiman <https://www.suuntima.com/> (tai vastaava lapsiperheille kehitettävä väline) ja Lapset puheeksi <https://www.mielenterveysseura.fi/fi/kirjat/lapset-puheeksi-lokikirjat> -välineiden kanssa

Monitoimijaisen arvioinnin pilotit

Pilotit: Monitoimijainen arviointi

Kunta/yksikkö	Pilotin tarkennus	Yhteyshenkilö	Koordinaattori	Aikataulua ym. suunnitelmaa
Akaa		Teija Virtanen	<i>Nanna ja Maria ?</i>	Pilottisuunnitelman laatiminen 20.12.2017
Virrat-Ruovesi		Minna Hakala	Nanna Miettunen	
Pirkkala		Mirka Forsström	Maria Antikainen	
Sastamala			<i>Maria ja Nanna ?</i>	

Ketterästi kokeillen kohti yhteistä toimintakulttuuria

- Kunnat, järjestöt ja muut toimijat voivat lähteä pilotoimaan monitoimijaista arviointia kokonaisuutena tai joitain osia siitä.
- Pippuri-hankkeessa pilotointi tarkoittaa ketterää kokeilua, jonka aikana toimintamallia/käytäntöä/palvelua/toimintaa arvioidaan jatkuvasti ja tehdään tarvittavia muutoksia jo pilotin aikana.
- Hanke tarjoaa pilotoiville organisaatioille vahvaa tukea pilotointiin ja jokaiselle pilotille nimetään oma projektikoordinaattori yhteyshenkilöksi. Projektikoordinaattorit ovat pilottien käytettävissä esim. pilotin suunnittelussa, arviointikriteerien määrittelyssä jne.
- Pilotoinnissa voidaan hyödyntää myös oppilaitosyhteistyötä (Tampereen yliopisto, TAMK).
- Eri pilotit ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään pilotoinnin aikana (kehittämistyöryhmät, erilliset tietyn teeman ympärille koottavat ryhmät, suora yhteydenpito toimijoiden välillä jne.), mikä mahdollistaa yhteisen oppimis- ja kehittymisprosessin kokeilujen aikana.
- Pilottien kokemuksia käsitellään pilotoivien organisaatioiden tapaamisissa ja kehittämistyöryhmissä, tuloksia vedetään yhteen sekä sovitaan tarvittavista muutoksista ja mallin laajentamisesta. Tavoitteena on luoda maakuntaan yhtenäinen toimintamalli, joka kuitenkin sallii paikalliset asukkaiden tarpeista, kunnan palvelujärjestelmästä ja järjestöjen toiminnasta johtuvat pienet erot.

Pilotoinnin edellytykset:

1. Kaikki keskeiset toimijat sitoutuvat pilotointiin johto-, lähiesimies- ja työntekijätasolla
  - Huom! Kunnan/PSHP:n LAPE-ryhmillä keskeinen rooli
2. Pilotointi erillisen suunnitelman (ks. ohjeet) mukaisesti vähintään kuuden kuukauden ajan. Pilotin aloitus mielellään tammikuun aikana.
3. Pilottiin osallistuva toimija nimeää yhteyshenkilön/koordinaattorin, joka osallistuu Pippuri-projektiryhmän järjestämiin työryhmiin, koulutuksiin ja työpajoihin. Asiakkaiden osallisuus kehittämistyössä varmistetaan pilotin suunnittelu-, toimeenpano- ja arviointivaiheessa.
4. Pilotin toimijat sitoutuvat pilotin kaikissa vaiheissa tapahtuvaan arviointiin, esim. asiakaspalautteen ja työntekijöiden kokemusten systemaattinen kerääminen.
5. Pilotin toimijat tiedottavat pilotin etenemisestä pilotin työntekijöille, kuntalaisille, sidosryhmille ja Pippuri-hankkeen muille toimijoille.
6. Pilotin toimijat jakavat pilotin aikana syntyvää materiaalia Pippuri-hankkeen muille toimijoille.

Pilotointisuunnitelma

- Pilotointisuunnitelma laaditaan valmiiseen pohjaan (katso erillinen lomake), johon kuvataan seuraavat tiedot:
  - Yhteystiedot
  - Lähtötilanteen kartoitus
  - Pilotin tavoitteet ja toteutus
  - Pilotin seuranta ja arviointi
- Projektikoordinaattorit voivat tarvittaessa olla mukana jo suunnitteluvaiheessa.

Linkkejä

Erityis- ja vaativan tason palvelujen työpajaprosessin raportit. Osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa. Työpaperi 26/2017. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki. (Erityisesti osa 1, monitoimijainen arviointi.)

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/134652/TY%c3%962017_26_Ty%c3%b6pajaprosessit_1.6.17_web.pdf?sequence=3

Petrelius P ym. (toim.) 2016. Lapsen elämäntilanteen ja tuen tarpeiden lapsikeskeinen, monitoimijainen arviointi. Tietoa lastensuojelun kehittämisen pohjaksi. Työpaperi 33/2016. THL, Helsinki.

<http://www.julkari.fi/handle/10024/131363>

THL:n Lape-työpajat 2016. Verkkolähettykset ja diaesitykset.

<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-/lape-tyopajat/yhteiset-tyopajat/2.9.2016-tyopaja>

<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeet-ja-ohjelmat/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-/lape-tyopajat/matalan-kynnyksen-palvelujen-tyopaja/tyopaja-31.10.2016>

Lastensuojelutarpeen selvityksen kehittäminen Väli-Suomessa (LasSe) -hanke. Loppuraportti ym. materiaalit. Pikassos 2015.

<http://www.pikassos.fi/aineistot/viewcategory/56-lasse>

Vuosaaren monitoimijainen palvelutarpeen arviointi

<https://www.slideshare.net/THLfi/vuosaaren-monitoimijaisen-palvelutarpeen-arvioinnin-kokeilu>

http://www.socca.fi/files/5656/Lastensuojelun_paikalliset_kehittamiskokemukset_Helsinki_Anita_Lindfors_19.9.2016.pdf

<https://www.slideshare.net/THLfi/neuvolapivt-2016-pienin-kokeilu-in-kohti-perhekeskusta>

Yhteystiedot

Monitoimijainen arviointi
Projektikoordinaattorit

Pirkanmaan Lapsi- ja perhepalveluiden kehittäminen - PIPPURI

Nanna Miettunen
Puh. 050 349 5610
nanna.miettunen@pikassos.fi

Maria Antikainen
Puh. 040 335 7688
maria.antikainen@valkeakoski.fi

Kiitos!

 #lapemuutos

stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut